IOANNIS WOVERI
Antuerpienſis

PANEGYRICVS

AVSTRIÆ
SERENISSIMIS ARCHIDVCIBVS
BELGICÆ
Clementiſſimis, Piiſſimis, Optimis
PRINCIPIBVS
PATRIÆ PARENTIBVS
ſcriptus.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ANTVERPIÆ,
EX OFFICINA PLANTINIANA,
Apud Ioannem Moretum.
M. DC. IX.

Digitized by Google

Ampliſſimis, Præſtantiſſimis,
Ornatiſſimiſque

CONSVLIBVS
ET
SENATVI

ceteríſque conciuibus ſuis
ANTVERPIENSIBVS
IOANNES VVOVERIVS
ſe ſuaque omnia dedicat.

QVÆ inter publicæ felicitatis exortum, circumſtrepẽte undique lætitiæ plauſu, tanti boni AVCTORIBVS, *toto animi cultu, cultuſq; vene-*

Digitized by Google

ratione, exaraui; ad vos deſero, inclytæ Patriæ meæ

CONSVLES,

SENATORES,

CIVES.

Si adfectum æſtimatis, facti cauſſam nullam requiritis. Si quiſpiam ſeuerior iudex exigit quare ſolus penè hoc fecerim; promiſcuæ taciturnitatis vti rationem reddere non cogor, ita mei ſermonis audaciam deprecari malo, quàm excuſationum contextu aſſerere. Si etiam quantam conſternationem miſerorum animis indenuntiata gaudia adferant, ad nuperum

*bacchantis (vt ſic dicam) B*ELGICAE *exemplum perpenditis; nihil citiùs veniam mereri, quàm quid quiſpiam tunc dixerit feceritq́ue, iudicabitis. Ille geſtum non continebat; hic niſi lacrymis gaudium ſuum teſtabatur. aliqui vix cum ſilentio ſibi conſtabant; multis exclamatio vociſque ſubſidium ſuccurrit. Me (vti cœpi, ingenuè pertexam) ſolum verborum auxilium aduerſus incumbentis lætitiæ magnitudinem vindicauit. Ecce neceßitatis patrocinium; vt iam, an cõcipere hæc debuerim non tam alieni arbitrij ſit, quàm meæ confeßio-*

feſsionis quòd continere non potuerim. Habet ergo quiſquis lite compellare inſtituerit, confitentem reum. At veſtra, PROCERES, CIVESq́; *amiciſsimi, aduerſus (vt cum poëtâ loquar)* in alienis libris ingenioſos, *me beniuolentia pariter atque beneficentia recreat roboratq́;. Iam olim laudibus iſtis enituiſtis. maximis ſanè, & quæ ſolæ virtutibus veſtris æquantur. Nemo niſi optimus benè velle & facere poteſt. Sequitur hanc præſidij promptitudinem, argumenti mei proprietas. Nam licet omnibus hæc tempo-*

rum

rum felix mutatio proſit, ſic tamen ad vos pertinet, vt parum ceteris profutura ſit, niſi vrbem veſtram reſtituerit. Non aliter quàm corpus noſtrum quidquid afficit atque delectat, ſic ad oculos ſpectat, vt ſine hiſce nullis nos gaudiis hilareſcere poſſe fateamur. Vrbium ocellum ANTVERPIAM, *cæleſtis ingenij æternum elogium iam pridem nuncupauit. O glorioſam commendationem! & quæ ſola illos in arrogantiam offendere, ex inuidiâ laborare arguat, qui paucorum vitia omnibus obijcere malunt, quàm laudandorum per-*

ſequi æquitatem. Neque natura quidem *(Rhetore teſte)* aliquid ex omni parte perfectum expoliuit. Semper tamquam ceteris nõ ſit habitura quod largiatur, ſi vni cuncta conceſſerit; aliud alij commodi, aliquo adiuncto incommodo, muneratur. *Verùm quàm multa præclara vrbi veſtræ euenerint, tam magnus laudantium quàm ſpectantium populus teſtatur. Singula quis poſſit breuiter æſtimare, ſed vel narrare? Non ego hîc reciprocantibus aquis ſpectatiſſimos Schaldis Mæandros,*

non

non amœna manium, vigenteſq́s in circuitu agros memorabo. plenæ laudationis hæc argumenta ſunt. Induſtriam, elegãtiam, addo præfiſcinè, probitatem, nemo non aduena quia admiratur, amat. Circes fabulam contrariis virtutibus verificaſtis. nam humanitate, benignitate, optimiſq́s moribus hoc ab exteris impetraſtis, vt cùm hîc habitare cœperint, aliâ in patriâ ſe natos eſſe obliuiſcantur. Nemo enim, quod domi reliquerat, hîc deſiderat; aut comparatione etiam factâ, longè meliora non repperit. Fruſtrà addam, vitam noſtram

quidquid inſtruit ornatq́ue, & quæ ſingula alibi in pretio ſunt, tantâ vbertate vobis affluere, vt ægrè etiam qui ſciunt ſibi perſuadeant, non hîc prouenire. Quam ego veritatem quotiens attentè mecum perpendo, numquam ſatis communis felicitatis ſortem, & propriæ cuiuſque obligationis debitum ponderare poſſum. Quæ enim alij præoptant eliguntq́ue, quæ omnes ſuſpiciunt, promptiſque dilaudant prædicationibus, nos natalium ſpontaneo munere poſſidemus. ergo vt grati ſimus, ſingulis incumbit. Ego cùm imbecillitatem omnem meam libra-

libraui, præter iſtud qualecumque ingenium, honeſtiq́ʒ cultum atque amorem, nihil inueni, quod tibi OPTIMAE DVLCISSIMAEQ. PATRIAE *dare aut conſecrare poſſum. Si minus quàm opto effeci, conficiamq́ʒ, ero tamen conſcientiâ hac alacer atque fortunatus, me decori tuo ſtuduiſſe.*

IOAN-

Digitized by Google



Quod enim præſtabilius aut pulchrius
DEI munus, quàm caſti et ſancti
DIVISQ. ſimillimi PRINCIPES?

Plin. Paneg. Traian.

Digitized by Google

IOANNIS WOVERI
Antuerpienſis

PANEGYRICVS
SERENISSIMIS
BELGICÆ PRINCIPIBVS
ſcriptus.

SI quantam ſæculo lætitiam, SERENISSIMI PRINCIPES, hęc quieſcentis BELGI veſtri facies conciliet, ingenio aſſequi, atque ſtyli officio deſignare quiſquam poſſet; ſanè is præteriti temporis in comparationem, futuríque æui in exemplum, grande & duraturum monumentum procuderet. Cùm enim niſi multo tempore, ſenſímque creſcentibus mo-

mentis,

Digitized by Google

mentis, magnorum operum molitiones perficiantur; iam quiuis æſtimare poterit gaudij noſtri in omnem partem procurrentis magnitudinem, ad quam non annorum, ſed luſtrorum ſpatiis peruenimus. Quotus enim quiſque ad iſtam imaginem olim exactę tranquillitatis vel particeps fuit, aut memor nunc eſt? Nam integræ ætatis quotquot ſumus, nos ciuile bellum naſcentes excepit: nos tam longum calamitoſę ætatis curriculum ita promouerat, vt nec iniqui aduerſus nos iudices eſſe videremur, cùm ſuccedentis æui ſtatum ſuperiorum annorum infelicitate damnaremus. Vltimæ aduerſitatis mala ſunt, quorum finem nec ſperare miſer poteſt. tunc neglectus ſequitur,

quitur, abiectio; atque ex deſperatione voces oriuntur, quæ exitum ſæpiùs inclamant. Vel in morbis medicis peſſimi ſtatus ſignũ, cùm pugnare vires deſinunt, cùm ſe tradunt, imò malo adſunt & quaſi ſuccenturiantur. Nos tantarum miſeriarum ſeruitium, ipſis nobiſcum ſeneſcẽtibus aduerſis, mancipauerat. nedum ſpes, pænè ſuſpiria conſuetudo intercluſerat. Quis enim ſperare poterat, tam diu laceratam, tot ciuilis ſanguinis fluminibus inundatam, beatiſſimis tranquillitatis fœderibus, ſedari BELGICAM hanc poſſe atque componi? Nec vota quidem, quæ vel cælum pulſare audent, ad tam ignoti remotíque numinis aram perueniebant. Quemadmodum enim

in

in longinquis oceani ſepoſiti inſu-lis, pro reditu nequidquam cælum ſuſpiciunt, Neptunum venerantur, ventos inuocant, niſi & nauis ſuſcipiat, gubernator dirigat, & ſecundi curſum flatus proſequantur; æquè vanũ atque ſuperfluum erat, id optare, quod expetere nemo cum ratione poterat. Ergo malis acquieſcere optimum, & ſubleuare miſeriam, quod aliàs ſummam perficit, videbatur, vt ſine ſenſu nos eſſe miſeros iudicaremus. Sic adfectos, adflictóſque, humanâ maior atque incomparabilis OPTIMORVM PRINCIPVM CLEMENTIA reſpexit. Hæc feritate diſcordes, manſuetudine placauit; odio ſæuos, beniuolentiâ demulcere potuit. Hæc conſanguineis vulneribus

bus manantem ſanguinem ſtitit; totúmque crudeliſſimorum armorum ſtrepitum, concordię beatiſſimo ſilentio conſopiuit. Quod cùm profitemur, & pluſquam humanæ beneficentiæ rationem expendimus, nullâ largitorum maieſtatem adulatione violamus, neque à cæleſtium decretorum dignitate recedimus. Verùm vt præteriti periculi memores, Diuorũ frequentare puluinaria iam ſecuri ſolent; votíque obſtricti religione, quidquid mortis imminens terror expreſſerat, reſtituti ſoluere conſueuerunt: ſic nos conſcientiæ ſollicitat gratitudo, atque meritis, quæ Diuinæ benignitatis naturã æmulantur, verborum exiguâ profeſſione reſpondemus. Omnis in hanc

pietas deſinit; neque ſublimitatem, ſupra quam nihil eſt, niſi proſtrata venerari humilitas poteſt. Igitur à cælo tantæ felicitatis ortus incipiat.

——Dîs proximus ille eſt,
Quem ratio non ira mouet; qui facta rependens,
Conſilio punire poteſt.

Niſi enim à diuinorum operum æmulatione, tantum terris exemplum prouenire potuiſſet. Benè ſanè atque prudenter,

OPTIMI PRINCIPES,

cùm ſupra humanam opem BELGICÆ mala inualuiſſent, ad cæleſtium remediorũ efficaciam confugiſtis. Numquam vel erga totam mortalium peruicaciam implacabiliter diuinitas excandeſcit. Nulla

tam

tam ſceleſta improbitas, quæ cæleſtis veniæ fontes exhauſit. Si patientiam ad bonorum Principum potentiam non accedere debere ſint qui adfirment, & hi vacuum eſſe æthera fateantur, atque paricidâ mente DEVM tollant. Nec enim defuerunt, humanis qui vel ideò rebus nullum præeſſe numen dicerent, quòd hoc tantis non iraſci ſceleribus perſpicerent. In cælum ſe contumelias mittere, quàm multi non ſciunt tantùm, ſed profitentur. Prouidentiam ille DEO detrahit, & ab origine cauſas inexplicabili ordine procedentes. Hic ſecurum agere æuum dicit, remotum à curis cogitationibuſque humanis. Alius nec manibus parcit, diuina ſacrataque profanat,

ſanat, ſanctoque rubeſcere ſanguine gaudet. Nec deſunt qui Iuſtitiæ oculos compungunt, innocentes opprimunt, & tamquam belluæ cruore viſceribuſque proximorum ſaginantur. Nec ideò tamen Sol curſum ſuſpendit, depoſitum terra negat, aut neceſſitatibus omnium natura ſuccurrere deſinit. cùm intereà nec ipſa impietas fulgùra ſupremo vindici, non ſęuam famem, peſtemque horrendam deeſſe, ſibi perſuaſit. Quid ſi eadem tolerantia illos coërceat, quos cælitus elargita poteſtas extulit, nónne mortalitatis imbecillitatem exceſſiſſe fatebimur? Cùm nuper adhuc BELGIVM tumeret, tantiſque calamitatibus ſæuientis belli neceſſitas incumberet, nullam impatientię vocem

cem vobis excidiſſe, nullum incompoſiti turbatique animi ſignum proceſſiſſe, nónne fuerunt, qui, virtutis reconditæ cùm ignota pulchritudo iis eſſet, vitio cæleſtiſſimam patientiam adſcriberent? Verùm ſolet paruitatis indiuidua comes eſſe malignitas. vires, quibus minor adſtupeſcit, carpere conatur. formam, quam tacitè admiratur aliquis, palàm deæſtimat. Inuidiæ ingenium eſt detrahere alteri, quod ſibi deeſt. Sic quorum captum magnitudo animorum veſtrorum excedebat, malè eamdem ad ſui moduli exiguitatem examinabant. Tunc indignari vos volebãt, cùm ipſi ringerentur; vindictam machinari, cùm pro alienâ iniuriâ ferro atque flammâ totas
 intra

nator deeſt, hortatur, iubet benè ſperare; & ne omnes pereant, vilium primùm, deinde vel pretioſarum iacturam facere non veretur. etiam pro amiſſis mox vectores gratias agunt, iterùm debere ſe vitam gaudent. Sic nos ſubditorum veſtrorum ſobolem,

PATRIÆ PARENTES,

ſeruaſtis. Non alia ſollicitudo atque prudentia atrocitati infeliciſſimę tempeſtatis nos eripuit. Olim non magnâ arte nauigãtes, Caſtoras geminos præcipuâ veneratione ſacros, tutelaréſque habuerunt: neque amicum magis in cælo ſidus certiſſimis maris periculis prępeſſe poſſe iudicabant, quàm illorum, qui tutiſſimo imperio regni ſui nauem gubernaſſent. Quidquid

quid enim poëticæ fabulationis nebula inuoluit, optimi regni immortale monumentum in cælo legimus. Sanguine fratres, poteſtate reges, manſuetudinis, pietatis, clementiæ paritate incertum fecerant, num vnus diuiſim ſpiritus bina rectorum corpora animaſſet, an duorum ſenſus animęque ſingulos inhabitaſſent. Tantæ virtutis encomium cælo dignum, ne cum deſinentibus occideret, ortu alterno in cælo conſpicuis facibus gratitudo conſecrauit. Profectò appoſitè atque eleganter: nam quid emicantibus ad humanam ſalutem aſtris par magis, quàm illi Principes, qui præeſſe ſe ſuis ideò nouerunt vt proſint: quorum ſub poteſtate,

— *Sicut cæleſtia ſemper*
Inconcuſſa ſuo voluuntur ſidera lapſu,

ſic populi florent, frequentantur vrbes, fas viget, virtutúmque omnium ordines inoffenſo curſu vegetantur & fluunt? Non alia enim facies quieti & moderati imperij, quàm ſereni cæli & nitẽtis. Quod ergo ambitio, quæ per adulationem ſæculi noſtri moribus ſplendet, multis contulit; vobis in primis, cælo digniſſimi PRINCIPES, conuenit. Poſtquam enim tenebras pellere tam horrendę noctis, tempeſtatem depulſis bellorum nimbis ſerenare voluiſtis; & SERENISSIMOS vos eſſe ſubditorum ſalus profitetur, & procul quoque diſſitorum confeſſio adfirmat.

firmat. Quanto adhuc tamen pręſtantius præſentiuſque OPTIMORVM DOMINORVM ſalutare præſidium, præ fulgentibus in cælo luminibus prodeſt! Vel addamus etiam aſtrorum influere arcanas vires, mitibus ſubuenire adſpectibus, copulari profuturis coniunctionibus; quidquid tamen ſic naturæ vel præſtat fauor, aut perſuaſio noſtra ſibi addicit, ignotum atque intrà latentibus cauſſis obſcurum, interpretantiúmque diſſenſionibus incertum eſt. at benignitatis, indulgentiæ, clementiæ cùm ſacris ſideribus adflamur, coràm bona noſtra adſpicimus, accipimúſque; &, vt ſic dicam, oculis manibuſque pertractamus. Nam vt benignitatis veſtræ eſt bellum

deſiiſ-

deſiiſſe, ita indulgentię fuit potuiſſe deſinere : vtrumque producit Clementia, cuius ſanè nutu inſtinctúque tam ſalutare conſiliũ proceſſit. Solet enim iſta nocentibus occurrere, tam ceterarum virtutum extra ordinem poſita, vt ſibi poſt offenſas gratias agat, & repperiſſe ſe glorietur cui ignoſcat. Neſcio ſanè fatorum ſolers diſpoſitio an hoc egerit, vt præuia tantarum miſeriarum magnitudo parem iam quaſi ignotæ virtutis pulchritudinem aſſereret. Æuum namque, quod vel excelſiſſima delibare ſolet, huic quoque multum detraxerat. Imò adulatio, heroicarum virtutum triſtis ſcopulus, ſæculi vſa infirmitate, bona vitiis nomina diu iam & quaſi ſecurè

curè locare audet: addiditque tam ſolers acumen impudentiæ ſuæ, vt nec deprehenſa erubeſcere cogatur. Æquos, ſcilicet, Clementes, magnanimóſq; eſſe Principes nominandos, quia tales eſſe conuenit. Verùm, vt qui Polycleti ſtatuas & Apellis tabulas ita aſpicit, vti imponi etiam illarum ſibi arte velit, à conſcientiâ tamen ſuâ recedere non poteſt; ita vanis atque fallacibus fortunæ titulis vt quis fauet maximè, non ſecernere tamen non poteſt, Clemens ſit Princeps, an eſſe dicatur. Quamquam non exiguâ cautione aduerſus hanc vel inſignium Principum generoſiſſimam virtutem opus ſit. Lubenter erga id quod amamus fallimur. Nihil Clemētiâ Principem populo

ſuo citiùs firmiuſque commendare, oppoſita Crudelitas docet. Hæc peſtis gentis humanę eſt, omniúmque odium ſæculorum, & numquam ſatis etiam aduerſus potentiſſimos vindicatur. Illius tanta veneratio atque amor cunctorum animos inſedit, vt cùm toto lumine rariùs exoriatur, vel in ſtricturâ tenuíque etiam ſcintillâ adoretur. Iulij olim ciuilis animus clementię laudem inuenit, vel quia pares ſibi dum libertate ſpoliat, vitâ donaſſe videbatur. Huius Auguſtus filius, poſt ſtillantia in foro roſtra, cædibus atque proſcriptionibus exhauſtam Italiam, quia quibus imperaret, ſeruauerat, Clementię ſuæ aras poni vidit, dicari permiſit. Quanto gloriosius, citra ſæuitię laſſitudinē,
hanc

hanc laudem meruiſſe; tunc peperciſſe, cùm nec mitiſſimis vindictæ rigor diſplicuiſſet? Priſcis in laudem venit Catonis animus omni iniuriâ maior: ſeruo enim de ſe malè merito fertur dixiſſe; Obiurgarem te, niſi iratus eſſem. In Rege quoque, omni virtutũ genere laudatiſſimo, ALPHONSO ARAGONO, haud diſſimilem moderationem ſuperior ætas vidit atque laudauit. Nam famuli cuiuſdam non incuriâ offenſus, ſed contumaciâ fatigatus, fugientémque aſſecutus, ideò tamen ſtrictum abieciſſe ferrum narratur, ne feriret. At veſtra laus,

CLEMENTISSIMI PRINCIPES, ita moderationis hanc æſtimationem excedit, vt cùm æquanimitatis

iſti gloriam retulerint, vobis nec Clemẽtię ſufficiat. Hactenus enim huic ſatis virtuti fuit, vt ſubiectis parceret, deprecantibus noxam, ſupplicibus pœnã remitteret. Vos autem exorati fuiſtis, priuſquam rogati. Dicam verè, quia virtutis huius inter mortales exemplum deeſt, etiam nomen ignoratur. Poſſem non magno ambitu dicere, ibi deſinere humanas virtutes, vbi cęleſtes incipiunt. Verùm tantâ in admiratione conquieſcere malo; tacitéque ſuſpicere humanis ab oculis ingeniiſque remotam mundi prouidentiam. Non vanè ſemper mortalium rebus imminẽtium cælorum inſtinctus inſcribimus. vrgent fata, propellúntque; cauſſaſq. quas non inueniunt, faciunt.

At

At fruſtrà orbium ſupra nos voluentium fauorem ſuſpiciebamus, cùm intra ſublimes Principalium mentium (vt ſic dicam) polos publicæ ſtamina tranquillitatis nerent fata. Cedat igitur quæ multum ſibi arrogare curioſitas ſolet; & ſi auctorem inquirit, vos audiat, qui DEVM inſcribitis. quod an maioris adhuc conſilij eſſet ſi quis dubitaret, maximæ tamen & incomparabilis pietatis eſſe omnibus cõſtaret. Ergo talibus inſtructum BELGIVM iam ſe adſpiciat, credere felicitati ſuæ incipiat. Neque mirum tardiùs procedere hanc fidem, cùm maximorum hæc indoles ſit gaudiorum, vt credulitatem, carendi metu ſuſpendant. Sicut enim loci diuturna obſcuritas quos

detinuit, ad apertę lucis claritatem, totâ luminis acie deſtitui ſolent; ſic noſtras effuſa lętitia mentes obnubilat, atque ægrè inexpectata nouitas fidem inuenit, quâ ſibi aſſentiatur. Non aliâ olim admiratione Achaia obſtupuit. In theatro enim per præconem T. Quintius cùm edixiſſet, Græciæ vniuerſæ vrbes ſuo iure vterentur, hæſit conſeſſus: & quod alibi gaudium difficulter modũm inuenit, hîc inopiâ diu laborauit; nec vt audirent, ſed crederent, tam ſalutarem ſibi vocem repeti voluerunt. Securitatem, hoc eſt, libertatem, etiam ſciens ſe habere BELGICA, neſcit. Hærent omnium animi, oculíque; & quæ pectora iã ſenex mœſtitia anguſtauerat, niſi tenuibus venulis, inundantis

dantis gaudij copiam recipiunt. Spatio igitur opus eſt, vt pacificos dies, prouentus vberes, diuitem bonis omnibus tranquillitatem, totámque ſecundarum rerum ferre diſcat proſperitatem. Pro rudimento hoc omnibus placuit, ne diutiùs maiorũ acquieſcerent narrationibus. Iis enim parum erat Belgicæ fecunditatis vber laudaſſe, niſi & iucunditatis, amœnitatis, hilaritatis decantaſſent præconia. Hæc non animo præſumere, ſed coràm corpore poſſidere incœpimus. Numquam ſic læta atque genitabilis redeuntis anni ſtatio horridam hiemantémque anni tempeſtatem recreare ſolet, quàm nos circumiacentium agrorum amabilis adſpectus, totiéſque deſi-

derata poſſeſſio exhilarauit. Quæ enim regio pinguibus magis veſtita paſcuis, diſcreta culturis, arboribus conſita, hortis amœnata, vmbroſa ſiluis, aquis irrigua eſt? Quãta beneficio veſtro, PRINCIPES, gratia accedit, dum talia ſunt quę à vobis recepimus? Inducit enim muneris præſtantia, liberalitatis æſtimationem. Sic quò melior BELGICA, eò miſerabilior fuit; augetque reſtitutionis gloriam, naturalis bonitatis cultuſque priſtini pretium. Non aliter enim quàm pretioſiſſimarum gemmarum ſplendori, auri circumpoſitum ornamentum, & dignitatem adijcit & perficit gloriam: ſic BELGI veſtri bonitatem, CONCORDIÆ PVBLICÆ aurea iſta ſecuritas. O amicam gentis humanæ

manæ Diuam! & cuius ſic gratia omnes afficit, vt etiam nomen ametur. Cetera mortalium bona vti ſingulæ gentes poſſident, ita amant æſtimantq́ue. Indis è propinquo Sol oriens adoratur; & qui incunabula commodùm ſurgentis diei vident, aliis ſe præſtare iudicant, quia maturiùs illuſtrantur. Africæ non cæli ſui ſiccitas diſplicet, atque fecundiſſimi diluuio fluuij ſic exultat, vt nihil debere ſe nubibus iactitet. Numquam intermiſſam veris ſui auram populi alij prædicant; tantámque ſuis incolis alter orbis fecũditatem imputat, vt niſi meſſibus ſe laſſari conquerantur. Imò ne bonis tantùm gaudere omnes iudicemus; teſqua & ſaxa habitantur, habent & arenarum

ſolitudines incolas, ſtagnáque glacie adſtricta, & maria quæ armatum ferre exercitum poſſunt, ſub pari axe laudantur. In tantâ diſcrepãtium diuerſitate, vnus omnium mortalium cõſenſus Concordiam amat, laudat concentus. Hanc ſcilicet eſſe quietis matrem, fomitem ſecuritatis, publici boni radicem, bonorũ ciuium ſeminarium, opulentiæ ſegetem, almam virtutum omnium nutricem. Cuius non aures animúſque tam delectabili elogiorũ mulcedine perfunditur, pectúſq. penitiſſimis hilareſcit viſceribus? Ergo quantum bonum acceperimus ſi ęgrè ęſtimare poſſemus, vnum ſuccurreret, maius à Principibus expectari non poſſe, cùm nec à Deo præſtabilius conferatur.

Niſi concordiâ enim hæc immenſa ſupra circáque nos mundi mœnia ſtant atque librantur. Cælum ipſum atque illi inerrantes orbibus orbes, niſi inordinato ſuo ordini ſtabili fœdere reſpondeant, ipſi ruant neceſſum ſit pereántq. Inter homines verò coniugia facit, fouet familias, vrbes inſtruit, regna ſeruat. Tandem vno in corpore, niſi duo cõiunxerit, quàm graue diſcidium oritur, peſſimúmque in modum affligit? Animo poteſtas data, corpori ſeruitium conuenit: cùm verò efferatis motibus, contráq. adfectibus ebullientibus bellum furit, non ratio diuinæ auræ imago apparet, animę corporíſque triſte diuortium inuehitur. Tam neceſſariam omnibus, vtilem ſingulis,

gulis, per diſcordiam pereuntibus, conceſſiſtis. Augeri tantum bonum non poterat, niſi opportunitatis feſtinatione. Vt citò medeantur ad ſanitatem conſulentes, votis expetimus, pretio paciſcimur. Ne quid remediorum veſtrorum peritiæ prudentiæque vſquam deeſſet, medicinę commodum incredibili properatione inſtruxiſtis. Niſi tractim illa mitis aura & veris formoſiſſimus annus repeſcit: non vnum momentum tempeſtatem ſerenitate mutat. etiam cùm maximè mortalium vota properent, moræ tamen non indignantur, per quam optata procedunt. Tantâ, tamque occultâ celeritate, beatitatis noſtræ ſortem inſtruxiſtis, vt nemo ſe tanti orbis conuerſionem audi-

audiuiſſe adfirmet. Erat omnis BELGICA buſtum, ecce redditâ iuuẽtute renaſcitur & iuueneſcit. Ciuitates incendijs nigræ, nunc renouatis niteſcunt ſtructuris: deſolata camporum, magis hominũ ſtudio, quàm æſtatis feſtiuitate fouentur. Anteà humano ſanguine infecta maria, nunc vndis placidis alluunt atque rident. Non tam ſcopulis quàm latrocinijs horrendæ nauigationes, optabili ſecuritate conficiuntur. Quid denique ipſi BELGÆ, tam miſeri nuper, vt nec de ijs ſermo niſi calamitoſus omnis eſſet? Ecce hi anteà paululùm mœſtitudine anxij, hilariter nunc paſſim renident; exhauſti lacrymis, infinitâ voluptate afficiuntur. Senes in hæc ſe tempora duraſſe exultant,

iuuenes non vitæ magis quàm tranquillitatis ſe auſpicijs beatos prædicant. Parentibus amata ſteririlitas, nunc odioſa eſt; ſobolem tollere quiſque expetit,& optatiſſimi temporis ortum ſic ſibi gratulatur, vt vſurâ eius in poſteris quoque frui geſtiat. Inſolitæ felicitatis gaudium eſt, quod heredibus ſuis moriens imputare ſolet. Tamen quaſi adhuc parum eſſet ſic exſtare omnium in vultibus hilaritatis publicæ decus, ſic frontium perpetuâ ſerenitate temporis lætitiam conuenuſtari; etiam mentium interior non vacat receſſus. Hîc enim futuri ratio præſumere audet ſua gaudia, diſponere duraturæ felicitatis bona, Pietatem, Iuſtitiam, manſuetudinem, abſtinentiam, facilitatem,

tem, pudorem, humanitatem, modeſtiam, ſummarum denique ſummam INNOCENTIAM. Hem omni æuo, omnibus bonis, belli meritò deteſtatam calamitatem, quæ tot mortales virtutibus priuat! Noſtro verò, cùm nec à damno ceterarum vmquam abfuimus, numinis cultus, ſinceræ ſacra religionis quàm paſſim perierant, aut permixta erroribus, execrabili opinionum licentiâ confundebantur! O non BelgI tantùm, ſed Europæ labem! Quàm te orbis Reginam, terrarum omnium decus, deformauit hoc tetrum atque lamentabile diſcidium! Non ſic vaſtiſſimæ moles in præceps actæ ſibi incumbunt, ſeque & ſuper quę ceciderunt conterunt; quàm à ſancto Eccleſię corpore

pore prolapſa membra, ſuum vicinis omnibus interitum miſcent. Vidimus igne incenſas vrbes, ſanguine auctos fluuios, cædibus atq. vaſtitate exhauſtas prouincias: nihil priſca crudelitas, aut noua inhumanitas miſeriis noſtris negauit. Verùm inter iſtos tartareæ tempeſtatis nimbos, quàm ſemper candentibus aſtris ſimplex natiuæ pietatis veſtræ ſplendor emicuit! Solent vltimis nauigantium rebus, ſecuro ſidera ſi lumine effulſerint, ſpe nouâ ſuccurrere. Bonâ modeſtæ pietatis veſtræ veniâ,

PIISSIMI PRINCIPES,

proferam, non vanam inconſultorum vocem, ſed cordatiſſimorum ſeriam ſententiam: tunc proſtratis deſperatiſque BELGIS animum rediiſſe,

dijſſe, cùm veſtra diuinæ copulæ Pietas per obſtantes atque bellorum nigras nubes exſplendeſcere cœpit. Quid enim prius habuiſtis, iam inde ab aduentu veſtro, ſanctę religionis reſtitutione, tutelâ, cultu? Prior illa quo nomine magis probari poſſit, quàm quòd vidimus, non ex ingerentibus, ſed ſeſe ſubtrahẽtibus, lectos Eccleſię Præſules; illóſque ceteris omnibus prę-latos, quos non ambientium gratia, aut prenſantium fauor produxerat, ſed efficaciſſimum petitionis genus commendauerat, meruiſſe. Nouam ſanè atque ignotam vel optimorum principũm ſollicitudinem! ex otio reuocare latentes Paſtores, qui Chriſtiani ſibíque commiſſi gregis ſaluti ſedulitate
adui-

aduigilent: ideò humiles ſublimare,non vt faſtus in dignitatibus creſcat; ſed virtute quæſita dignitas, modeſtiâ commendetur. Æui noſtri nòn eſſe hanc virtutem tunc animaduerto, cùm exemplum, ſi requiro, longiùs arceſſere cogor,& ab illis petere,quibus morum integritas cum feliciſſimis fidei principiis obuenerat. Tunc nolentes adſcendere gradum cogebantur,cùm præeſſe non honor ſed onus erat; neque infularum ſplendor cupientes alliceret, ſed laborum pondera etiam proximos terrerent. Si quos præfeciſtis,iuuat examinare, inuenietis, dignitatibus ſe illos meritò ſubtraxiſſe, qui eas tam laboriosè, innocenter,piè adminiſtrarēt. Niſi pietatis hoc totum eſſe dixiſſem, pruden-

prudentiæ laudem quantam hîc quoque inuenirem! Fontem qui purgare inſtituit, primi fluxus venam inueſtigat; qui malum tollere conatur, ortum atque ſedem perſequitur. Vt in totum emendatio populum proficeret, in primis ſuccurrere apicibus voluiſtis; quorum mox diſciplina inſtitueret, eruditio doceret, vita prodeſſet.

Ad Tutelam verò quantus vos ardor armauit, inflammauit amor! Nullum inclytæ ſtirpis atque eminentiſſimæ gentis veſtræ certius ſymbolum, SANCTÆ CVSTODIA RELIGIONIS. Tradant alij ſtemmatum origines ordineſque: nobili atque alto ſatis ortu ſe prognatos eſſe ſibi non perſuadeant, niſi Deorum Semonúmq. à maioribus

ribus ſanguinem deriuent. Hæc ad illam ſucceſſionis altitudinem, quę omnem æſtimationem excedit, Immortalitas accedat; inuictiſſimam AVSTRIÆ ſtirpis maieſtatem, non tantùm Chriſtiani orbis imperium, totque non vnius orbis regna, legibus gubernare, robore tutari, ſed vnâ quoque incorruptæ religionis veritate ad cæleſtia prouehere. Quòd ſi ab occulto diuinę tutelæ munimine, quo numquam Eccleſia Dei deſtituetur, humanis ſenſibus aliquãdo recedimus; nónne ſine huius viribus, tot contra hoſtium incurſus, ſtare non poſſe palàm arbitramur? Iam inde enim à fallacium in fide opinionum exortu, omni ope contendit, vel vt in herbâ peſtilentiæ ſemen occideret,
vel

vel ad ſegetem alibi progreſſa, inanibus culmis triſtiſſimam Erebi meſſem falleret. Hanc ad vos delatam gloriam iugi ſtudio excolitis, labore indefeſſo augetis: & ne quâ in parte officium tam ſanctum deeſſe videretur, omni curâ proſpicitis, cultus ſuaque Diuinis veneratio ne deſit. Heu quantam hæc piiſſimæ beneficẽtiæ vbertas materiam inuenit! Quæ ſacrilega enim nuper impietas deuaſtauerat, ad reſtitutionis laborẽ liberalitas veſtra inuitat. Quæ temporum iniquitas obſcurauerat, hominum incuria neglexerat, ad conſpectum publicum vſumque omnium cura atque ſtudium veſtrum producit. Nec ideò veteribus ſic ſuccurritis, vt noua diuinæ largitatis beneficia

templa deſiderent, ad primordia ſuæ pietatis ſancta ſedulitas recurrens deſtitui ſe cōqueratur. Quàm inſigni enim magnificentiâ illa attolli delubra videmus, quæ, niſi omnem frontem perdiderunt, vel ipſis nouatoribus ruborem incutiant neceſſum eſt! Quàm cæleſtibus in terris animis domicilia exſtruitis, imò ipſis veſtris coniungitis! Si cetera pietatis opera piè occultatis, iſtud omnium in oculis creſcit; & quales ſint, qui ſe tam ſanctis contuberniis pari integritate coniunxerunt, cunctis innoteſcit. Ergo quòd delubra marmore nitent, auro radiantur, beneficij veſtri eſt; exempli verò, quòd in iis pietas viget, fulget ſanctitas, fides triumphat. Olim ad Imperato-

riam

riam maieſtatem etiam ſacrorum ſumma poteſtas accedebat; neque promanare religionis fluxus, Iuſtitiæ vndas, niſi ab eodem fonte arbitrabantur. Deſiit illius inſtituti ratio, res manſit, cùm æquitas atq. religio haud aliter inter ſe cohæreant, quàm diei luciſque cognationem videmus. Pius Antoninus fuit, idem Aſtrææ myſta. Marci religio commendatur, ſtatim æquitatis memoria occurrit. Quàm nouo hanc veritatem exemplo fulcitis! Tranſit enim omnis veſtra religioſitas, in Iuſtitiæ adminiſtrationem; & huius, vt ſic dicam, aris, quas à piis puriſque precum hoſtiis mentes refertis, admouetis. Quàm difficilem hanc calamitas temporum virtutem reddiderat, nemo

 igno-

ignorat. inter tot enim rapientium armatas manus, inter tot venalis vitæ animas, duos eſſe qui prouinciarum querelis, ciuitatum deſideriis, omnium queſtibus, ſingulorum lacrymis ſuccurrerent atque opitularentur. Tamen audiat poſteritas, fruſtrà neminem imploraſſe, nec ad Iuſtitiam ſupplices manus in vanum extendiſſe. Nec id requirimus vt omnium ſuſpiria extincta fuerint, vt exulceratas multorum mentes animóſque ſpe prædę inhiantes ſatiaueritis. Iis caſibus tempora veſtra PRINCIPES obnoxia fuerunt, quibus virtutis fuit, & plurima multis non conceſſiſſe. Sed ſtetit ſemper vobis recti conſilium, quod felicitate muneris veſtri nunc ſic lætatur, vt ſi morum memoria

moria corruptiſſimorum ipſo cum tēpore periiſſet, ſatis præteritorum teſtificatio in tam effuſiſſimis exultationibus appareret. O plenum igitur nunc Iuſtitiæ ſidus oriatur, extráque nubem temporum lucidum proferat vultum. Hæc ſola, turbatam diſiectámque anteà, ad publicæ quietis conſenſum, totam hanc tuorum multitudinem ducet. Hæc terrâ maríque pacatam BELGICAM, pro ſuperbiâ, lubidine, auaritiâ, audaciâ, oppoſitarum virtutum ornamentis componet. Denique quidquid olim ſcelerum pacem turbauerat, ad conſpectum tam ſancti numinis non aliter diffugiet, quàm tenebræ & quidquid poſt Solem regnat, lucis ortu ſolet. Imò depreſſa diu, ſurgere æquitas

audet, & reſtitutionem ſuam beatiſſimæ temporum affigere ſecuritati; audet exclamare, non tranquillitatis publicę profuturum bonum, niſi domi, in foro, circa tribunalia, quæ ad acerrimi belli ſæuitiam pugnant, emendentur. In ſubacto, ſed ſine ſemine agro, non ſic effusè vberéque cardui ſteriléſque auenæ naſcuntur, quàm inter ciuilia bella infelix litium lolium ſurgit. O ſęuam triſtémque tabem! non ſic mala vlcera fœdáque ſcabies corpora corrumpit exedítque, quàm hæc forenſis impetigo miſerorum res atque fortunas. Succurrite OPTIMI ÆQVISSIMIQVE; & qui inclementis elementi etiam feritatē compeſcere potuiſtis, non permittite in foro vt piratica exerceatur.

ceatur. & iſta tamen cùm rapere propoſitum habet, hoſtiliter priuſquam tangat, terret: illa beneficio ſuo decipit; periculo dum ſuccurrit, grauiùs adfligit. Verùm contra publicos mores cùm edicta valeāt, leges armentur: ecce priuatim, ſub magnis turbarum vitijs, minori damno, pari tamē ſcelere inualuerunt, detractio, delatio, ingratitudo, perfidia, inuidia. Nihílq. harum architectis ſuperfuit, niſi puris honeſtíſque ſtudiorum nominibus abuterentur. Quibus ad pœnam quamuis factorum fœditas ſufficeret, tamen poſtquam depudere didicerunt, etiā iuſtitia obiurget. Vel in ſicarijs voluntas caſtigatur; qui alienis reſculis furtiuas manus iniecit, laquei mox pœnam non de-

precatur. In alienam famam Harpyiæ inuolant, neque calamis aliter, quàm hæ vnguibus ſæuiunt. Tollite infauſtas aues, quæ teterrimo odore virtutis dapes inficiunt. Non conuenit temporum horum lætitiæ, modeſtiæque, ambitus prauus, feralis inuidentia. Succedant, candor, abſtinentia: ſitque omnium clariſſimum manſuetudinis veſtræ monumentum, *plurimi exemplo, pœnâ ignaui ignobilioreſq; compoſiti omnes atque decentes*. Tantum enim à ſuperbiâ omnia dicta factaque veſtra abſunt, vt nec in illis virtutum iactantiam retinueritis; hiſce tam æquabiles, vt citra vllam querelam nos prompti aditus ſacris veſtris conſpectibus inferant. Nulli obices aut deſpiciens

ſpiciens mora etiam humiles vexat, nec cuiquam pro felicitate ceſſit ianitoribus innotuiſſe. Accedimus, audimur, nec magis opem miſeris, adflictis ſolatium, depreſſis iuuamen negare poteſtis, quàm fontes turgentibus fecundi venis, vndas haurientibus. Non ſacri palatij reuerentia, non principalis maieſtatis inſtrumentũ ſatellitium nos ſubmouet, aut interioris vitæ virtutes aufert. Sanè niſi malis principibus oneroſa curioſitas; cũ videri ſe ſciant, & tunc maximè cùm occultantur. Vobis nullus niſi pro ſanctiſſimis moribus, pudicitiâ, pudore, continentiâ, metus; tantúmque ab omni vel vitiorum ſuſpicione receſſiſtis, vt hæc laudẽ in vobis mereri non videantur.

Ingenerata enim eſſe, & nullo ſtudio prouenire cenſentur. Quædam virtutes ſic hominibus ſe conciliant, vt abeſſe non poſſe putentur. verumtamen vt laudem inueniunt quæ labori reſpondent; gratique fructus colligimus, pro quibus ſudore madueramus: ſic illius gentis felicitatem ſuſpicimus, apud quam thus ſpontaneum germinat, incultæ ſtirpes pretioſis balſami lacrymis madeſcunt. Sint itaque vobis tralaticia, quorum alij gloriam adfectant. Nemo caſtimoniam in comparationem inexpletarum libidinũ extollat, laudúmque veſtrarum puritatem, magnorum in alijs ſcelerum commemoratione inceſtet. Hoc omnibus ſufficiat, nullum Veſtalium collegium maiori

maiori ſedulitate purum atque incorruptum eſſe, quàm Principum noſtrorum non modò cubile, thoruſque, verùm domus tota, & quæ legibus ſanctiſſimæ diſciplinæ familia regitur. O præclaram, atque Magnis Principibus digniſſimam laudem! non de poteſtate licētiam facere, ſed legum reuerentiam ſic colere, vt eas nullis magis incumbere quàm conditoribus ſuis conſtet. Sequitur hanc obſeruantiam humanitas, modeſtia, ceteræque congeneres virtutes, ſibi de culmine fortunæ, ſupra quam nihil eſt, hoc tantùm adſciſcentes, vt illam ſequi videantur, & perfectionis gloriâ inferiorem etiam ſuæ ſortis ſtatum excedere. Placuit olim Sapientiæ conſultis, virtutũ omnium

ſocietas, cõnexióque. Neque vnius aliter prouenire proprietatem, niſi in conſortium contuberniumq́ue ceteras adduxerit omnes. E cælo auream hanc propẽdere catenam, Poëtarum dulcia ſtudia addiderunt. nam in iſtis vti circulorum complexus ſibi mutuo inhærentes durum atque inhabile ad vſum munimentumq́ue metallum diducunt, aptántque; ſic vnius boni honeſtíque vim atque naturam, tot nominum ſigna vocéſque deſignare tantùm,atq. humanis aptare cognitionibus. Ire per ſingulas niſi æternorum monumenta poterunt laborum. Dabit his annalium vetuſtas admirationem. Tot elegantia beatiſſimorum temporum ingenia remetiri felicitatem ſuam
niſi

niſi auguſtiſſimis veſtris laudibus poterunt. Me omnium fructus, vltima mortalium beatitas, & ſola viuentibus quæ præmium reddit, INNOCENTIA non dimittit. Hæc cæli germen, orbis columen, tutatrix generis humani eſt. Hanc ego non alio conſcientiæ elogio agere vobiſcum & diſſerere arbitror: Ego ex omnibus collecta virtutibus hoc præſtare mortalibus ſoleo, vt ſe benefeciſſe lætentur. Nemo ſine me ſaluus egit aut beatus. Securitatem aliis Fortitudo, Iuſtitia gloriam atque duraturum decus dedit. Temperantiæ robur non defuit, non Prudentiam proſperitas optatorum deſeruit. Si benè calculum ponitis, ſingulis bonis etiam primæ virtutes cenſentur. Nemo

me

me niſi poſt omnes nominabit. Quantum ſupra omnia humana virtutes meæ eminent, tantum ego ſupra iſtas. Proximè ad DEVM dignitas mea accedit: & quàm ex vicino cum ſummo numine agam, hinc conſtat, quòd nemo me proferat, niſi DEVM cogitet. Agite mei PRINCIPES, diu ſanctiſſimo veſtrorum pectorum domicilio præſentia mea gaudeat. Quantum autem bonum vobis contigerit, Sapiens æſtimabit, *cùm rariſſimam me laudẽ eſſe & nulli adhuc Principi conceſſam* affirmat. Ecce conſcientiæ veſtræ ex adytis arcanas voces. Raram ſanè felicitatem inter aduerſa, virtutibus conſecuti eſtis, manus innoxias, puras mentes. Alius ſceptro, purpuræque adſtupe-

ſtupeſcat, & regij apparatus fulgori oculos ſubmittat. Sit quem tot locorum terrarúmque arbitrium, duorúmque nutuum imperijs tot populi acquieſcentes admiratione detineant; me magis quòd æſtu in medio ciuilium bellorum, furentibus vndique ſceleribus, nec mendaciorum audaciæ ſuperſit quod obijciat. Nec hoſtis niſi innocentiam inuenit, & ſi incurrere in eam conetur, laudat. Ergo optimis hiſce ſanctiſſimíſque moribus, quid niſi temporum par placiditas debebatur? Sapientiæ ſcitum eſt, non cedere aduerſantibus. eadem tamen proſperitatem ſi eligit, præfert. Citra periculum inglorius portũ gubernator tenet, nec ideò tamen laceſſit ſcopulos, & fugere

futu-

futurã conatur tempeſtatem. Sic bellum quamuis non detrectet, pace tamen gaudet, quiſquis bonus rectúſque Princeps. Ibi exercitus inſtruit, expugnat vrbes; & ad felicitatem voti vti perueniat, crudeli ſtrage oppletos campos, humano ſanguine arua madentia aſpicit. Hîc Iuſtitiæ quietíſque bona, artibus pacíſque ornamentis exornat; domi populum honeſtiſſimis ſuarum rationum officijs inſtruit. Bonos enim ſubditos vita principum facit, ſemperque iſtorum ab exemplo populorum virtutes fluunt. Sic omnis ętas vſúſque adfirmauit, certiſſimam ſubditorum diſciplinam eſſe Principum mores. Hos dum aſpicit, ſequitur ſubditus; nec latere illa altitudo poteſt, cuius faſtigium vndi-

vndique laterum aſpicitur. Priuatorum licentiam obſcuritas tegit, Reges verò nullum abdit ſecretum, nulla ſolitudo à pluribus defendit. ſi quando receſſerunt, tunc abſentia examinatur; nec vmquam minùs ſoli, quàm ſi cum nemine verſantur. Prodeat nunc Principalis potentiæ ſeria atque incorrupta æſtimatrix Veritas, nónne hoc primarium fortunæ veſtræ ineſſe fatebitur, non regi tantùm à vobis homines, ſed formari? Dum enim prouidentiæ munera ſuſtinetis, ſummi numinis vt vicem geritis, ita imaginem ſanctis inculpatíſque actionibus præfertis; ecce quàm incomparabile atque ſalutare decus oritur, DEVM à vobis exprimi, veſtro imperio

E ſub-

ſubiectos, vos æmulari. Opes elargiri, conferre dignitates, & quidquid fortunæ nomine circumfertur in manu habere, humanæ poteſtatis feliciſſimum cenſetur. verùm VIRTVTEM, maximum mortalium bonum, deberi vobis, quantâ vos cæleſtis culminis maieſtate complet! Fruſtrà ad hanc gloriam veſtes palmatæ, triumphales trabeæ quadriiugis in curribus effulgentes aſpirent. numquam inſanis ſaxorum ſubſtructionibus, ambigua inſcriptorum titulorum fides tantum præſumat, vt cum hac diuinarum laudum immortalitate ſe componere audeat. Vndecies centena & ſupra hominum millia ferro flammáque extincta, Cæſaris gloriatio ſit Dictatoris. Captis oppidis

pidis caſtelliſque mille quingentis, PompeI magni maior fama ſe efferat. Ad homines Virtus reducta, orbi quies reddita, veſtra ÆTERNITAS erit. Ne tantæ laudi anguſta BELGICA nunc eſſet, etiam miſeriis ſuis maliſque debet; quibus cùm ſola non ſufficeret, niſi cum omnibus terris pericula ſua communicare potuit. Quis enim in alium quoque orbem bella noſtra nauigaſſe ignorat? Vt in diſſitis ſæpè littoribus ortæ tempeſtates, ſuccedentes ſemper vndas impellunt, atque ibi fluctus excitant, vbi ignorantur; ita alio ſub ſole gentes BELGARVM motus concuſſit, bellum adflixit: diu miſeras, priuſquam eſſe ſe ſcirent; & quę tutò deficientis orbis populum ignorabant,

rabant, niſi calamitatibus & ruinæ ſuæ triſtiſſimis experimentis ſupereſſe didicerunt. Noua liberalitatis veſtræ hîc magnitudo eluceſcit. Iis prodeſſe, quibus vt maximè vtilis ſis, ad te tamen fructus redit, etiam laude dignum cenſetur. Sic capiti, cùm inde vita dimanet, cetera membra merent. Vel vt ex ſummo ſe Princeps æſtimet, populi ſui corpus non excedit, & capitis ſe dignitate præſtare dicit. Vos

Beneficentissimi Principes & iis benefacere ſtuduiſtis, pro quibus niſi à conſcientiâ veſtrâ gratitudinem expectatis. Indi & qui Taprobanen incolunt, ceteræque illius plagæ gentes, quarum ante noſtram ætatem nemo nomina

audi-

audiuit, pace veſtrâ fruuntur. Alexandrum olim non vno orbe cæloque contentum, illa tamen regio excluſit; verùm quod ambitioni eius deerat, mendacium ſuppleuit. Aras humano vſu maiores, in finibus ædificauit; & quidquid homines relinquere poſſunt ſic auxit, vt credere poſteri cogerentur, mortalibus neminem viribus ad illa loca perueniſſe. Melior, quia vera, apud illos fama veſtra erit. vobis illi quietem debebunt, atque mirum dictu, magis Clementiæ veſtræ quàm Solis ſui munimento ſe tutos eſſe profitebuntur. A tam diſſitæ gentis obligatione ad nos redeo, quibus imputari hoc totum poteſt, quod aliis præſtatur. Vt à Sole radij, licet

remotiſſimos quoque orbis habitatores illuſtrent, meliores tamen in vicinos deſinunt; ſic propriè beneficentiæ veſtræ ad nos bona ſpectant. Hæc in commune omnibus quàm ſuauia atque delectabilia ſint, ſinguli priuatim probant. Nemo enim, poſtquam prouenerunt, lucem expectat, niſi vt gaudia veſtra tractet; nemo operi incumbit, niſi quod ſecuritati temporis dedicet. Nec quietem quidem hæc publica quies deſerit, occurrit ſopitis atque illudit: inde cum timore ſæpè euigilamus; & quaſi falſa oſtenderit, donec ad veritatem cogitationum redierimus, hæremus. maiora deinde quàm vt occultari poſſint vota omnium atque ſuſpiria, vt hæc

certa

certa atque perennia nobis ſint. Quidquid de certitudine nobis pollicemur, ſpeiq́ue conſtantiam vultu ſimulamus, tamen anxietate atque ſollicitudine prodimur. Vnica ſolet proles, maternæ caritatis curationem inflammare. nemo infra hanc diligentiam, publici gaudij orbitatem timet. & niſi quæ totam tempeſtatem ſedauerunt virtutes, nũc ſuſpiciones quoque noſtras tranquillarent, maximam præſentis felicitatis partem decoqueret ſolliciti timoris intempeſtiuitas. Itaque vnum omnium votum, OPTIMORVM PRINCIPVM SALVS EST. Talium enim præſidio deſtituta, qualis futura eſſet ſi BELGICA ignoraret, ipſam ſe interrogando cognoſceret.

ſceret. Niſi florentes feliceſque cum his erimus, ſine quibus miſeri atque deplorati nuper fuimus. Ergo ſalute veſtrâ viuimus; neque pro ſe quiſquam intercedit, niſi pro illâ precis ſuæ potiſſimam partem occupet. Sic omnis ætas, ſexus, conditio ſuſpirat. vos pietas cælo commendat; Parentes liberis ſuis optant. vobis agricola terram excolit, nauita mare contemnit. denique ſic ſaluos ſe ſuoſque optant, vt vos ſaluos

SALVTIS PVBLICÆ PARENTES

videant. Atque, ſicut optimum ſtatum è miſerrimo nobis contuliſtis; ita DEVS, BELGICÆ hanc beatitatem, veſtro ſpiritu animatam, in vobis conſeruet. Denique quoniam populo BELGICO, opulentia,

lentia, quies, ſecuritas feliciter prouenit; vos pro tantis meritis,

Sacratissimi Principes, inuſitatæ Clementiæ cæleſtis corona manet: & temporariæ pro beneficio felicitatis, æternùm duratura gaudia compenſantur.

FINIS.

Digitized by Google

CENSVRA.

H*Vnc* PANEGYRICVM *legi, ac doctiſſimum, & nihil Orthodoxæ Fidei contrarium inueni. Dignum igitur iudico qui typis mandetur.* X. *Octobris, Anno* M. DC. IX.

Egbertus Spitholdius S. T. L. Canonicus & Plebanus Antuerpienſis, librorum Cenſor.

Digitized by Google

SVMMA PRIVILEGII.

ALBERTI & ISABELLAE CLARAE EVGENIAE *Archiducum Auſtriæ, Ducum Burgundiæ, Brabantiæ, &c. Priuilegio cautum eſt, nequis,* Ioannis VVouerij Antuerpienſis Panegyricum Sereniſſimis Belgicæ Principibus ſcriptum, *præter voluntatem Ioannis Moreti Typographi Antuerpienſis excudat, aut alibi excuſum in Inferioris Germaniæ ditiones importet. Qui ſecùs fecerit, confiſcatione librorum & alia graui pœnâ mulctabitur, vti latiùs patet in litteris datis Bruxellæ* XXVII. *Nouembris,* M. DC. IX.

Signât.

N. Lombaerts.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

ANTVERPIÆ,
Ex officina Plantiniana,
Apud Ioannem Moretum.
M. DC. IX.



Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google